

รูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

A Model of Knowledge Management from Researches of Rajabhat University Instructors

พิงา สมบูรณ์¹

เสนอ ภริมจิตรม่อง²

บุญชม ศรีสะอาด³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) สร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และ 3) ทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 อาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 12 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 1,498 คน ระยะที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิ และระยะที่ 3 อาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 40 คน ซึ่งจำแนกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มการศึกษา กลุ่มเกษตร กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มละ 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการจัดการความรู้ที่มีอยู่จริงจากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท มีประสบการณ์ 1-5 ปี มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดการความรู้ระหว่างคณะ จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความรู้อย่างมีส่วนร่วม แต่งตั้งทีมการจัดการความรู้ด้วยจิตอาสา มีการจัดการความรู้ร่วมกันจากงานวิจัยในการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีการจัดการความรู้จากงานวิจัยด้วยการตีพิมพ์และเผยแพร่ในระดับชาติ และนานาชาติ และช่องทางการเผยแพร่การจัดการความรู้จากงานวิจัย ได้แก่ เว็บไซต์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารเพื่อการเผยแพร่ไปยังบุคคล

¹ Doctor of Philosophy Program in Educational Research and Evaluation, Rajabhat Ubon Ratchathani University

² Advisor, Ph.D. Philosophy Program in Educational Measurement and Evaluation, Faculty of Education, Rajabhat Ubon Ratchathani University

³ Co-advisor, Ph.D Philosophy Program in Curriculum Research and Development Faculty of Education, Mahasarakham University

และหน่วยงาน แต่การนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย 2) การสร้างรูปแบบ มีจำนวน 12 กิจกรรม 3) เมื่อนำรูปแบบไปทดลองใช้พบว่า อาจารย์ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยเพิ่มมากขึ้น ได้ข้อค้นพบใหม่ๆ ได้ประสบการณ์จากงานวิจัย และได้งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับท้องถิ่น

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, งานวิจัยของอาจารย์

Abstract

The research aimed to study the knowledge management based on the research conducted by Rajabhat instructors, to construct and examine a model of knowledge management, and to try out and evaluate a model of knowledge management based on the research conducted by Rajabhat instructors. The target groups were divided into three groups in response to the three stages. The first stage included a total of 1,498 instructors from 12 Rajabhat Universities who had acquired a research fund. In the second stage, the model was examined by the experts. The third stage was a try out and a model evaluation. The group in this stage was 40 Ubon Ratchathani Rajabhat University instructors. They were derived by a purposive sampling and divided into four groups of ten based on the faculties: education, agriculture, humanities and social sciences, science and technology. The research found that (1) a majority of the instructors were females aged 20–30 years, holding a master’s degree and 1–5 years’ working experiences. The meeting was held to inform those concerned of the objectives and aims of the knowledge management. As for making the plan for a participatory knowledge management, a team was appointed. It was found that the instructors had acquired knowledge of a knowledge management from the research under study. They had a discussion, and recommendation. They also got knowledge from the research works which were published and disseminated at national and internal levels. The channel through which the knowledge management was transmitted were websites, electronic media and documents. Dissemination of the knowledge was relatively low. (2) There were 12 activities used in the model construct. (3) Based on the experiment, the instructors obtained an increased scholarship for research. Furthermore, new discoveries on the research were made and the research could be used in a local context.

Keywords : Knowledge Management, Research of Instructors

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีก่อให้เกิดการแข่งขันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ส่งผลให้โลกปัจจุบันก้าวเข้าสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้หรือสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) โดยทุนทางสติปัญญา (Intellectual capital) และความรู้ (Knowledge) เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน การที่ประเทศจะก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้ที่มีคุณภาพได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ การมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ ซึ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของระบบการศึกษาที่สามารถสนองตอบต่อกระแสการเปลี่ยนแปลง กระบวนทัศน์ใหม่นี้ส่งผลต่อสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะ สถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่ในการสร้างคนให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่จะแข่งขันกับต่างชาติได้ และสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2555-2559 (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2555 : 48) ว่าด้วยยุทธศาสตร์การวิจัยที่ 5 การปฏิรูประบบวิจัยของประเทศเพื่อการบริหารจัดการความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทรัพยากร และภูมิปัญญาของประเทศสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะด้วยยุทธวิธีที่เหมาะสม เข้าถึงประชาชนและประชาสังคมอย่างแพร่หลาย มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่มุ่งเน้นผลิตกำลังคนเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น พัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาท้องถิ่น สามารถพัฒนาหลักวิชาและองค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นกับศาสตร์ที่เป็นสากล เห็นได้ว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีบทบาทมากในการขับเคลื่อนทั้งด้านการเรียนการสอน และการวิจัย

การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศควบคู่กับการเติบโตของอุดมศึกษาอย่างรวดเร็ว และขาดทิศทางในทศวรรษที่ผ่านมาทำให้การพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา กล่าวคืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยนั้นเองมีปัญหาหลายด้านหลายมิติ เช่น ด้านวิชาการ ความเป็นครู ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ความสามารถด้านการวิจัย สมรรถนะทางวิชาชีพที่เกี่ยวกับสาขาที่ตนรับผิดชอบ การบริหารจัดการ การขัดเกลาทางสังคม เป็นต้น นอกจากนี้ จุดอ่อนที่สำคัญประการหนึ่งในการพัฒนาอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัย คือ อาจารย์และระบบพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัยทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จะต้องได้รับการแก้ไขตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในส่วนต้นน้ำนั้นควรได้รับการแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งทุนเพื่อพัฒนาอาจารย์ ส่วนกลางน้ำนั้นควรได้รับการแก้ไขเกี่ยวกับการเพิ่มสมรรถนะให้กับอาจารย์ประจำการทั้งด้านความเป็นครู การบ่มเพาะความสามารถในการบริหารจัดการ และการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพและสังคม ส่วนปลายน้ำ สิ่งที่ควรได้รับการแก้ไข คือ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ยาวนานควรถ่ายทอดประสบการณ์อันยาวนานนั้นไปสู่อาจารย์อื่น ๆ รวมถึงการเชื่อมโยงกับภายนอกทั้งภาคเอกชน สมาคมวิชาชีพ วิชาการ และภาคประชาสังคม ซึ่งทั้งหมดนี้ควรปรากฏผลชัดเจนดังเช่นวิวัฒนาการของอาจารย์ในลักษณะวงจรชีวิต (Life Cycle) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551 : 38) เห็นได้ว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ บูรณาการการทำงานของหน่วยงานระดับนโยบายและการใช้ทรัพยากรในการวิจัยให้รองรับการพัฒนาทั้งส่วนกลางและพื้นที่ รวมถึงนำการวิจัยมาเป็นเครื่องมือพัฒนา ในระดับมหาวิทยาลัยต้องส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานส่งเสริมการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการร่วมมือกันอย่างเป็นเครือข่ายระหว่างสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) และสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (สวก.) รวมถึงสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่มีภารกิจชัดเจนในพื้นที่ อาทิ อุทยานวิทยาศาสตร์ระดับภูมิภาค เป็นแกนหลักในการเชื่อมโยงเครือข่ายการวิจัยกับจังหวัด/กลุ่มจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน เพื่อนำกระบวนการวิจัยและพัฒนาไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: 128) มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งอาจมีจุดเน้นในเรื่องการวิจัยที่แตกต่างกันขึ้นกับสภาพแวดล้อมและความพร้อมของแต่ละมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม ทุกมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีพันธกิจ และระบบและกลไกควบคุมให้สามารถดำเนินการในพันธกิจด้านนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพตามจุดเน้นเฉพาะของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ผลงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่เกิดประโยชน์งานวิจัยจะประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ จำเป็นต้องมีส่วนประกอบ ที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) มหาวิทยาลัยมีแผนการวิจัย มีระบบและกลไก ตลอดจนมีการสนับสนุนทรัพยากรให้สามารถดำเนินการได้ตามแผน 2) คณาจารย์มีส่วนร่วมในการวิจัยอย่างเข้มแข็ง โดยบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอนและพันธกิจด้านอื่นของมหาวิทยาลัย และ 3) ผลงานวิจัยมีคุณภาพ มีประโยชน์ สนองยุทธศาสตร์ของชาติและมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2551 : 53) ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ 4.2 ระบบและกลไกการจัดการความรู้จากงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพราะการจัดการความรู้จากงานวิจัยเป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในงานวิจัยให้ประสบผลสำเร็จ เช่น การสกัดเอาความรู้ ดึงความรู้จากนักวิจัยที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) ในงานวิจัยหรือเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการให้เป็น “พี่เลี้ยง” (Mentor) “ผู้ให้คำปรึกษา” (Consult) “ผู้ฝึกสอน” (Coaching) ผู้นำวิจัยมือใหม่ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม และ “ร่วมคิด ร่วมกำหนดเป้าหมาย ประสพการณ์ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์ นำไปใช้และเรียนรู้ร่วมกัน” หรือให้เกิดการถ่ายทอดสู่บุคคลเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้งานต่อไป สิ่งที่ได้จากการจัดการความรู้จากงานวิจัยจะส่งผลให้ม้งานวิจัยเพิ่มมากขึ้น คณาจารย์ทำงานวิจัยเพิ่มขึ้น งานวิจัยตอบโจทย์ความเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น งานวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย เชิงพาณิชย์ เชิงท้องถิ่น และเชิงวิชาการ อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

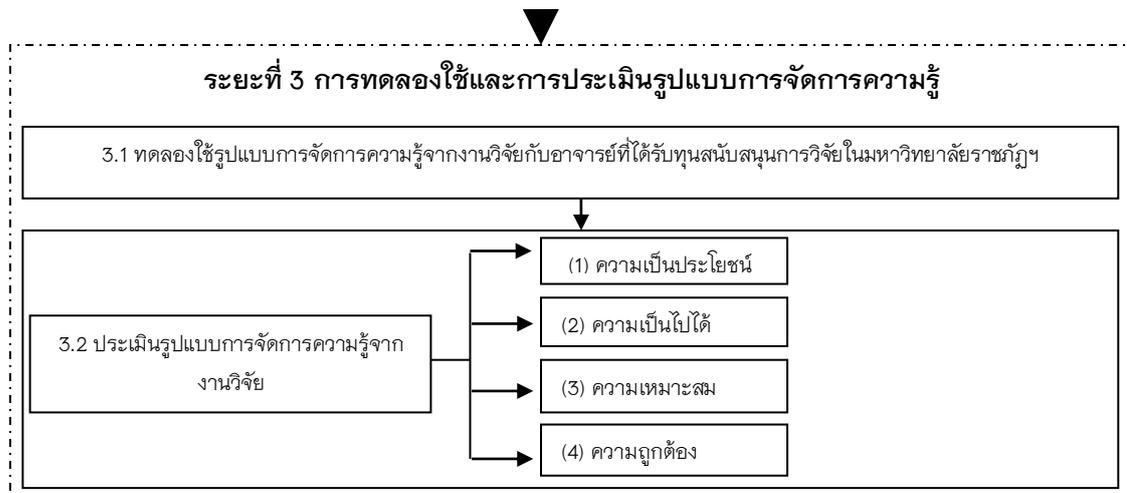
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบและตรวจสอบรูปแบบ ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินรูปแบบการจัดการความรู้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การศึกษารูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

จากภาพประกอบของขั้นตอนการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผู้วิจัยขอเสนอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การร่างรูปแบบโดยการนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 สภาพการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ และผลจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการร่าง

2. การสร้างรูปแบบ นำผลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 และแนวคิดทฤษฎีมาสร้างรูปแบบโดยรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้นสังเคราะห์จากแนวคิดการดำเนินการจัดการความรู้ของ Nonaka and Takeuchi (1998 : 71-72) และ วิจารณ์ พานิช (2548 : 91-92) และ กระบวนการจัดการความรู้ของ Wiig (1993) ; O'Dell and and Grayson (1998) และ Meyer and Zack (1996) เป็นต้น

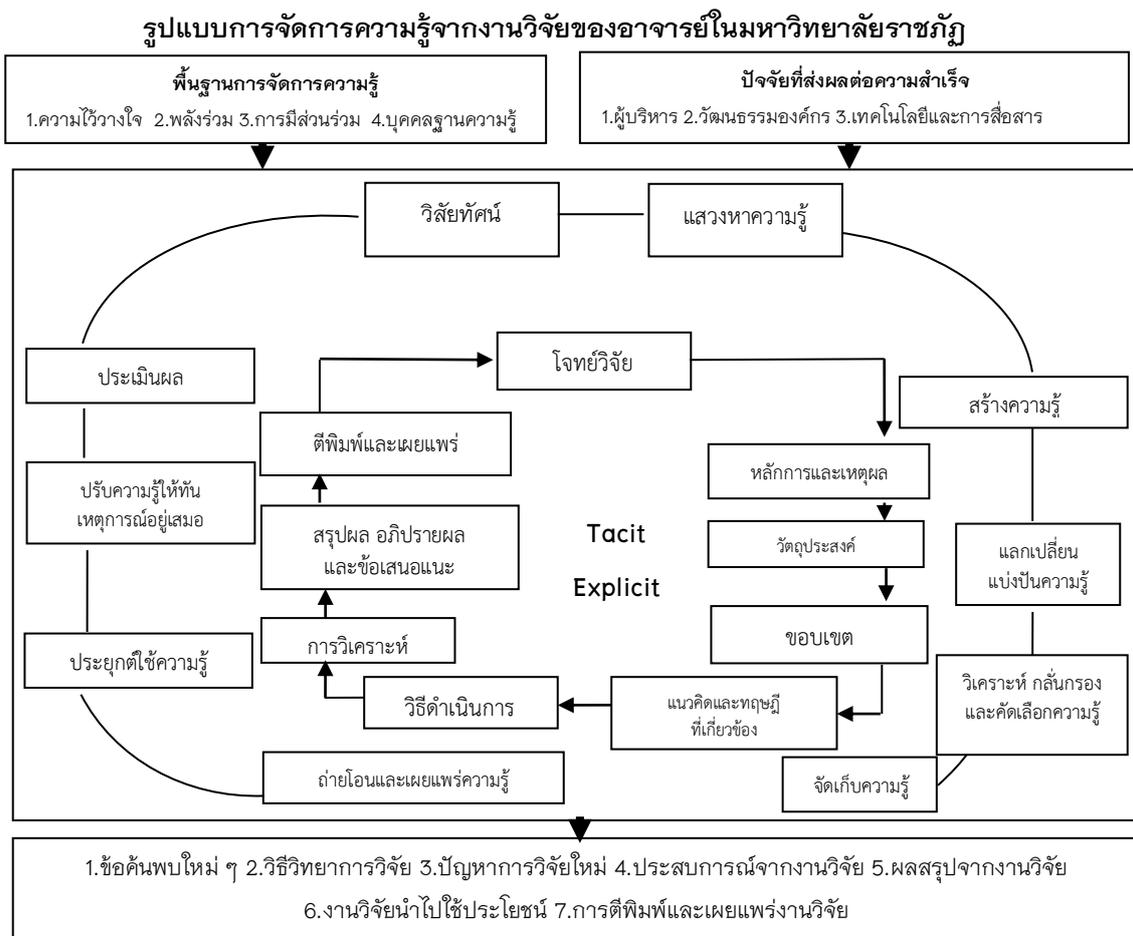
3. นำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนที่มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะด้าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความเหมาะสมและถูกต้อง จากนั้นจึงดำเนินการต่อโดยสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เสร็จสมบูรณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหา

5. ทดลองใช้รูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายคือ อาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มการศึกษา กลุ่มเกษตร กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

สภาพที่มีอยู่จริงของการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 20-30 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท มีประสบการณ์ 1-5 ปี มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดการความรู้ระหว่างคณะ จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความรู้อย่างมีส่วนร่วม แต่งตั้งทีมจัดการความรู้ด้วยจิตอาสา อาจารย์มีการจัดการความรู้ร่วมกันจากงานวิจัยในการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ อาจารย์มีการจัดการความรู้จากงานวิจัยในการตีพิมพ์และเผยแพร่ในระดับชาติ และนานาชาติ และช่องทางการเผยแพร่การจัดการความรู้จากงานวิจัย ได้แก่ เว็บไซต์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารเพื่อการเผยแพร่ไปยังบุคคลและหน่วยงาน การนำไปใช้ประโยชน์อยู่ในระดับน้อย การสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย 12 ขั้นตอน มีการนำรูปแบบไปทดลองใช้กับอาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยทำให้มีจำนวนนักวิจัยเพิ่มมากขึ้น ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น ได้ข้อค้นพบใหม่ๆ ได้ประสบการณ์จากงานวิจัย และได้งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงกับท้องถิ่น

ภาพที่ 2 รูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏ

วิจารณ์ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

ผลจากการศึกษาสภาพการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยในสภาพจริงพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี วุฒิการศึกษาปริญญาโท มีประสบการณ์ 1-5 ปี มีการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการจัดการความรู้ระหว่างคณะ จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความรู้อย่างมีส่วนร่วม แต่งตั้งทีมจัดการความรู้ด้วยจิตอาสา อาจารย์มีการจัดการความรู้ร่วมกันจากงานวิจัยในการสรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ อาจารย์มีการจัดการความรู้จากงานวิจัยในการตีพิมพ์และเผยแพร่ในระดับชาติ และนานาชาติ หรืออยู่ในฐานข้อมูล TCI และช่องทางการเผยแพร่การจัดการความรู้จากงานวิจัย ได้แก่ เว็บไซต์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเอกสารการเผยแพร่ไปยังบุคคลและหน่วยงาน การนำไปใช้ประโยชน์ยังอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับฉลองรัฐ อินทรีย์ (2550 : 183-185) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการความรู้ คณะพยาบาล มหาวิทยาลัยราชธานี พบว่า ก่อนการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ คณะอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์มีการดำเนินกิจกรรมที่เป็นจัดการความรู้บางองค์ประกอบ แต่ยังไม่เป็นระบบและไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน รูปแบบประกอบด้วย 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ชั้นเตรียมผู้บริหารและคณาจารย์ โดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจและขอความร่วมมือ การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการความรู้ ชั้นที่ 2 ชั้นจัดทำแผนปฏิบัติการ และชั้นที่ 3 ชั้นปฏิบัติการจัดการความรู้ สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้ สำหรับรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏประกอบด้วย 12 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** สร้างความเข้าใจกับอธิการบดี รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา คณบดี รองคณบดีที่ดูแลงานวิจัย และอาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย **ขั้นตอนที่ 2** สำรวจลักษณะของการจัดการความรู้จากงานวิจัยก่อนการพัฒนารูปแบบในปัจจุบัน **ขั้นตอนที่ 3** ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์การจัดการความรู้จากงานวิจัย พันธกิจ นโยบาย เป้าหมายและวัตถุประสงค์ มุ่งพัฒนาข้อด้วยหรือกิจกรรมซึ่งยังไม่ได้ดำเนินการ และชูประเด็นกิจกรรมการจัดการความรู้จากงานวิจัยให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น **ขั้นตอนที่ 4** จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการความรู้อย่างมีส่วนร่วม **ขั้นตอนที่ 5** ประชาสัมพันธ์วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์การจัดการความรู้จากงานวิจัย **ขั้นตอนที่ 6** จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทำความเข้าใจกับคณะกรรมการและอาจารย์ที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยในกระบวนการให้เข้าใจกันอย่างทั่วถึงเป็นระยะ ได้แก่ 1)วิสัยทัศน์ 2)การแสวงหาความรู้ 3)การสร้างความรู้ 4)การแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้ 5) การวิเคราะห์ กลั่นกรอง คัดเลือกความรู้ และการสกัดความรู้ 6) การจัดเก็บความรู้ 7) การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ 8) การประยุกต์ใช้ความรู้ 9) การปรับความรู้ให้ทันเหตุการณ์อยู่เสมอ 10) การประเมินผลการจัดการความรู้ **ขั้นตอนที่ 7** จัดแบ่งกลุ่มดำเนินการเป็น 4 กลุ่ม ส่งเสริมให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมจัดหาความรู้ จัดเก็บ สืบค้นความรู้ รวบรวมเป็นหมวดหมู่ในสาขาวิชาที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ แบ่งปันความรู้ และสร้างความรู้ใหม่โดยการประชุมกลุ่ม **ขั้นตอนที่ 8** ส่งเสริมการพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ความสำเร็จ **ขั้นตอนที่ 9** จัดลำดับความสำคัญของความรู้และความสำคัญของงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ทาวิธิการที่เหมาะสมเพื่อการเผยแพร่ความรู้ พันธกิจ นโยบาย

เป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ **ขั้นตอนที่ 10** เผยแพร่ความรู้ทาง Website KM Research, Web blog, Face book เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ สรุปข้อเสนอแนะ **ขั้นตอนที่ 11** ประเมินและสรุปผลการดำเนินการ กิจกรรมต่างๆ ตลอดจนรายงานผล **ขั้นตอนที่ 12** จัดนิทรรศการของแต่ละกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ชีระวัฒน์ เยี่ยมแสง (2550 : 180) ได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้ที่ได้ประกอบด้วย 11 กิจกรรม คือ 1)ทำความเข้าใจปรึกษาหารือ ขอความร่วมมือ 2)ศึกษาสภาพการจัดการความรู้ในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 1 3)ประชุมบุคลากรทำความเข้าใจการจัดการความรู้ 4)กำหนด คณะกรรมการจัดการความรู้และกลุ่มจัดการความรู้ 6 กลุ่มปฏิบัติงาน 5)กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ 6)จัดทำ แผนปฏิบัติการจัดการความรู้แบบมีส่วนร่วม 7)ดำเนินการจัดการความรู้เน้น 5 กิจกรรม คือ การแสวงหา ความรู้ การสร้างความรู้ การจัดเก็บความรู้ การแบ่งปันความรู้และการนำความรู้ไปใช้ 8) จัดตั้งศูนย์จัดการ ความรู้ 9) ผูกอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างเว็บไซต์แก่บุคลากร ผู้แทนกลุ่มปฏิบัติงาน 10) สรุปและรายงานผล การจัดการความรู้ และ 11)เผยแพร่งผลการจัดการความรู้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 รูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่พัฒนาขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ หน่วยงานในระดับเทียบเท่ากรม เนื่องจากรูปแบบการจัดการ ความรู้ถูกพัฒนาจากบริบทแวดล้อมของความเป็นหน่วยงานราชการ

1.2 รูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏมี 3 องค์ ประกอบ ได้แก่ หลักการและวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการความรู้และองค์ประกอบแห่งความสำเร็จใน การจัดการความรู้ หากจะนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดควรพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้จากงานวิจัยให้ประสบความสำเร็จได้

1.3 การนำรูปแบบการจัดการความรู้จากงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏไปใช้ควร ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารของหน่วยงานอย่างจริงจังและจริงใจ รวมถึงความเข้าใจที่ถ่องแท้ถึง ประโยชน์ของการจัดการความรู้จากงานวิจัยในหน่วยงานเพราะความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ได้ จากการดำเนินการจัดการความรู้ คือ การเรียนรู้ มิใช่การได้รับรางวัลจากการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือการได้เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง เพราะการพัฒนาตนเองจะเกิดขึ้นได้เมื่ออาจารย์เกิดความต้องการที่จะ เรียนรู้ และเมื่อได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ก็จะนำไปสู่การพัฒนาและหน่วยงานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการจัดการความรู้กับเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อทราบผลการนำเทคโนโลยีสารสนเทศไปใช้ในองค์กรว่ามีความสัมพันธ์กับการจัดการความรู้ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เป็นเลิศหรือไม่

2.2 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

- ฉลองรัฐ อินทรีย์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี**. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (อัดสำเนา).
- ธีระวัฒน์ เขียมแสง. (2550). **การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 1**. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิ์บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (อัดสำเนา).
- วิจารณ์ พานิช. (2548). **การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นดิงแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2555). **นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2555-2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (2551-2565)**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- Meyer, L. and Zack, M. (1996). **Building and Learning Organization**. New York: McGraw-Hill.
- Nonaka, I. and Takeuchi, H. (1998). **The Knowledge-creating Company**. Boston, MA: Harvard Business School.
- O'dell, C., and Grayson, C.J. Jr. (1998). **If only we knew what we know: The transfer of internal knowledge and best practice**. New York, NY: The Free press.
- Wiig, K. (1993). **Knowledge Management Foundations**. Arlington, TX: Schema Press.

References

- In-see, C. (2007). **Development of Knowledge Management Model, Faculty of Nursing, Rajathani University.** D.Ed. Thesis, Mahasarakham University. (Copy)
- Meyer, L. and Zack, M. (1996). **Building and Learning Organization.** New York: McGraw-Hill.
- National Research Council of Thailand. (2012). **National Research Policies and Strategies, Issue No. 8. (2012 – 2016).** Bangkok: Thai agriculture co-operation community printing.
- Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1998). **The Knowledge-creating Company.** Boston, MA: Harvard Business School.
- O'dell, C. & Grayson, C.J.Jr. (1998). **If Only We Knew What We Know: The Transfer of Internal Knowledge and Best Practice.** New York: The Free Press.
- Office of Higher Education Commission. (2008). **Long-Term 15 Years of Higher Education Framework, Issue No.2 (2008 – 2022).** Bangkok: Office of Higher Education Commission.
- Office of the National Economics and Social Development. (2011). **Summary of The Eleventh National Economic and Social Development Plan (2012–2016).** Bangkok: Sahamitr Printing and Publishing.
- Panich, V. (2005). **Practitioners' Knowledge Management.** Bangkok: Sukkapapjai.
- Wiig, K. (1993). **Knowledge Management Foundations.** Arlington, TX: Schema Press.
- Yeamsaeng, T. (2007). **Development of Knowledge Management Model of Office of Mahasarakham Education Service Area 1.** Ed. D. Thesis, Mahasarakham University. (Copy)

